

ORO NAVIGACIJA

**AKCINĖ BENDROVĖ „ORO NAVIGACIJA“
ANTIKORUPCINĖS VADYBOS SISTEMOS VERTINAMOSIOS ANALIZĖS SANTRAUKA (ATASKAITA)**

2025 m. vasario 3 d. Nr. 10-305
Vilnius

ATASKAITINIS LAIKOTARPIS: 2024-01-01 - 2024-12-31

VERTINAMOSIOS ANALIZĖS DATA: 2025 m. sausio 9 d.

DALYVAVO: Antikorupcinės atitikties funkciją vykdančias ir Bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu už atskirų antikorupcinės atitikties funkcijų vykdymą atsakingais paskirti darbuotojai.

VERTINAMOSIOS ANALIZĖS IŠVADOS

1. Ankstesnės vertinamosios analizės metu numatytų veiksmų rezultatai

2024 m. vertinamojoje analizėje buvo numatytos AVS gerinimo galimybės:

1. Vienas iš veiksnių, galinčių paveikti rizikų mažinimo priemonių įgyvendinimą yra netinkamas atsakingų vykdytojų informavimas apie jiems numatytas priemones. Atsižvelgiant į tai, svarstoma pasirinkti tinkamiausią būdą kaip su rizikomis ir jų mažinimo priemonių planu ar jo aktualiomis dalimis supažindinti atsakingus vykdytojus. Korupcijos rizikų mažinimo planas su jame nurodytomis prevencinėmis priemonėmis buvo derinamas su atsakingais vykdytojais ir perduotas jiems vykdyti.

2. Siekiant išugdyti geresnį darbuotojų korupcijos rizikų suvokimą, viešinti darbuotojams Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) mokymosi platformą, kurioje darbuotojai galės savarankiškai susipažinti su korupcijos prevencijos temų ir situacijų įvairove bei patikrinti savo žinias. Bendrovės darbuotojams buvo organizuoti korupcijos prevencijos mokymai per STT mokymosi platformą. Iš viso mokymus išklausė 291 darbuotojas.

3. Įvertinti ir pakoreguoti Bendrovės vidaus teisės aktus, reglamentuojančius įdarbinimo procesą (dėmesį skirti pareigybių pakeitimų kriterijams). Parengtas korupcijos rizikų mažinimo planas, kuriame viena iš rizikų yra pareigybinių nuostatų pakeitimui pritaikant konkrečioms asmenims.

2. Išoriniai ir vidaus pokyčiai, galintys turėti įtakos Bendrovės antikorupcinei vadybos sistemai

Vietovės ir sektoriaus, kurioje veikia Bendrovė, įtaka korupcijos rizikai, Bendrovės veiklos pobūdis, mastas ir sudėtingumas, Bendrovę kontroliuojantys subjektai, Bendrovės veiklos partneriai, sąveikos su valstybės pareigūnais pobūdis ir mastas, Bendrovei taikomi įstatymų, įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, sutartiniai ir profesiniai įpareigojimai ir pareigos, o taip pat daugumos suinteresuotų šalių bei jų poreikiai ir lūkesčiai per vertinamąjį laikotarpį išliko iš esmės nepakitę ir nesukėlė pastebimų pokyčių, kurie turėtų reikšmingos įtakos Bendrovės AVS veikti. Pastebima, kad Bendrovė dėl savo specifinės veiklos ir teikiamų paslaugų pobūdžio tampa priklausoma nuo konkrečių užsienio tiekėjų, tiekiančių reikalingą įrangą ar sistemas, užtikrinančias Bendrovės veiklos tęstinumą. Tam tikri užsienio tiekėjai yra vieninteliai atstovai galintys teikti įrangos ar sistemų priežiūros ir remonto paslaugas savo įrangai ar sistemoms, todėl Bendrovė yra apribota galimybės kreiptis į kitus tiekėjus, tokiu būdu pirkimas vykdomas iš vieno tiekėjo. Dėl to Bendrovė praranda derybinius svertus ir turi priimti tiekėjo pateiktas sąlygas ir įkainius.

Kitas aspektas, pirkimo vertės nustatymas. Po rinkos konsultacijų pirkimo vertė dažniausiai nustatoma pagal mažiausią kainą pateikusį tiekėją pridodant kelis procentus, o pirkimuose dažniausiai vis dar nustatomas mažiausios kainos kriterijus, nevertinant turėtos patirties vykdant ankstesnes sutartis. Tokia situacija eliminuoja kitus rinkos dalyvius, galimai galinčius suteikti kokybiškesnes, operatyvesnes priežiūros, remonto paslaugas.

Atsižvelgiant į tai, siūloma daugiau dėmesio skirti tinkamam pirkimo dokumentų ypač sutartinių įsipareigojimų, techninės specifikacijos, kvalifikacinių reikalavimų sudarymui.

Antikorupcinės politikos nuostatų vykdymas ir jų peržiūros poreikis

Poreikio atnaujinti 2023 metais Valdybos patvirtintą Antikorupcinę politiką nebuvo.

2024 m., atsižvelgiant į Vidaus audito tarnybos rekomendacijas buvo peržiūrėti ir pakoreguota antikorupcinės vadybos sistemos procedūra:

- Antikorupcinės vadybos procedūra AP-02 „Korupcijos rizikos vertinimas“ – patikslinta rizikų vertinimo metodika;
- Antikorupcinės vadybos procedūra AP-02 „Antikorupcinės kontrolės priemonės“ – papildyta nuostatomis dėl už korupcijos prevenciją atsakingų darbuotojų nušalinimo ir/ar nusišalinimo tuo atveju, jeigu pranešimas būtų susijęs su už korupcijos prevenciją atsakingų asmenų veikla.

3. Antikorupcinės vadybos sistemos veiksmingumas, įskaitant tendencijas, susijusias su:

3.1. Neatitiktimi ir korekciniais veiksmais

2024 m. liepos 10 d. – 2024 m. rugsėjo 12 d. Bendrovės Vidaus audito tarnyba atlikto Korupcijos rizikos valdymo auditą, kurio atlikimas numatytas kas 3 metus. Bendrovės vidaus audito metu buvo nustatyta, kad Antikorupcinė vadybos sistema LST ISO 37001:2016 korupcijos rizikos valdymo srityje veikia efektyviai ir veiksmingai, vidaus kontrolė rizikos valdymo srityje vertinama kaip gera. Bendrovės korupcijos rizikos valdymo vidaus audito ataskaitoje pateiktos 6 rekomendacijos ([VA-Vidaus audito ataskaita \(2.3 E-4, VA-4\)](#)):

- Mažo reikšmingumo – 1 rekomendacija;
- Vidutinio reikšmingumo – 5 rekomendacijos.

Vidaus audito tarnybos pateiktos rekomendacijos pagal rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planą yra įgyvendintos.

3.2. Monitoringo ir matavimo rezultatai

3.2.1. Bendrovės korupcijos rizikos mažinimo priemonių plane numatytos priemonės 2024 m. įgyvendintos 94 procentais;

3.2.2. korupcijos rizikų vertinimo rezultatai:

2024 metais buvo vertinami: interesų valdymas, viešųjų pirkimų organizavimas, sutarčių vykdymas, personalo valdymas ir antikorupcinės vadybos sistemos įgyvendinimas;

- nustatytas 61 rizikos veiksnys, t. y. 2 rizikomis daugiau lyginant su 2023 metais;
- įgyvendinamos 16 korupcijos rizikų mažinimo plane nustatytos priemonės;

3.2.3. sąmoningumo ir mokymų rezultatai:

- detalai pateikta 7 punkte.

3.2.4. kontrolės priemonių įgyvendinimas ir rezultatai.

Bendrovėje taikomos finansų kontrolės priemonės yra pakankamos, todėl papildomų finansinės kontrolės priemonių 2024 m. nesiimta. [Veiklos ir finansinės ataskaitos](#) skelbiamos Bendrovės tinklapyje.

Visos 2024 m. korupcijos rizikų mažinimo plane nustatytos priemonės yra nefinansinės kontrolės priemonės (stropus patikrinimas, išankstinių rekomendacijų teikimas ir kt.). Daugiau dėmesio vertinant rizikas 2024 m. buvo skirta viešųjų pirkimų sričiai ir sutartinių įsipareigojimų vykdymui, darbuotojų pareigų pasikeitimo procedūroms, privačių interesų deklaravimui.

3.2.5. atsakomybės už antikorupcinės vadybos sistemos reikalavimų laikymąsi paskirstymo rezultatai

Bendrovėje paskirti trys už antikorupcinę vadybos sistemos priežiūrą atsakingi darbuotojai. 2024 m. atsakingų už antikorupcinės vadybos sistemos priežiūrą darbuotojų sudėtis nesikeitė.

3.2.6. nustatytų atitikties trūkumų šalinimo rezultatai

Taisomojo plano priemonės, numatytos įgyvendinti pagal 2023 m. gruodžio 28 d. ataskaitą Nr. VA-7, įgyvendintos laiku iki 2024 m. vasario 15 d. Santrauka apie trūkumų šalinimą:

➤ Inicijuotas kokybės valdymo procedūros VP-2-01 „Dokumentų ir duomenų įrašų valdymas“ papildymas kriterijais, kuriais vadovaujantis vidaus teisės aktai turi būti derinami su antikorupcinės atitikties funkcijos vykdytoju bei atliekamas jų antikorupcinis vertinimas.

➤ Atliktas Darbuotojų premijavimo už dalyvavimą strateginėse iniciatyvose tvarkos aprašo antikorupcinis vertinimas, kurio rezultatai pateikti 2024-07-01 pažymoje Nr. 10-1535 „Antikorupcinis vidaus teisės akto vertinimas“ ir pateikta išvada dėl vidaus teisės akto tobulinimo. Pažymėtina, kad jokių veiksmų dėl teisės akto pakeitimo priimta nebuvo.

➤ Pasikeitimas nuo 2023 metais teiktos vertinamosios analizės ataskaitos – atrinktas Rizikų valdymo vadovas.

3.2.7. atveju, kai nebuvo atlikti suplanuoti vidaus audita, tyrimo rezultatai

Visi suplanuoti audita buvo atlikti.

3.2.8. teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo rezultatai

Atliktas vieno vidaus teisės akto antikorupcinis vertinimas, atitinkantis kokybės valdymo procedūroje VP-2-01 „Dokumentų ir duomenų įrašų valdymas“ nustatytus kriterijus. Išsamesnė informacija nurodyta 3.2.6 punkte.

3.2.9. informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas Bendrovėje, tikrinimo rezultatai

2024 m. dėl 1 darbuotojo buvo kreiptasi į Specialiųjų tyrimų tarnybą ir prašyta pateikti informaciją apie asmenį, siekiantį eiti pareigas Bendrovėje. Gauta informacija nebuvo laikoma pagrindu nepaskirti šio asmens į pareigas, nurodytas sąraše, dėl kurių teikiamas prašymas Specialiųjų tyrimų tarnybai pateikti informaciją.

3.2.10. informacijos apie Bendrovės veiklą antikorupcijos srityje teikimo rezultatai

Ataskaita dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministrui priskirtų valdymo sričių korupcijos prevencijos veiksmų plano įgyvendinimo už 2024 m. pateikta Susisiekimo ministerijai.

3.2.11. Bendrovės darbo tvarkos taisyklėse ir kituose Bendrovės vidaus teisės aktuose nustatytų reikalavimų, susijusių su darbuotojų elgesiu, pažeidimų rezultatai:

Gauti du pranešimai dėl darbuotojų netinkamo elgesio (priekabiavimas – 1, nepagarbus elgesys - 1), kuris neatitinka Darbo tvarkos taisyklėse nustatytų reikalavimų. Vienas pranešimas perduotas nagrinėti darbuotojų saugos ir sveikatos komitetui, atsakingam už smurto ir priekabiavimo atvejų tyrimą. Kitas pranešimas buvo ištirtas sudarytoje tyrimų komisijoje, kadangi tyrimo metu nepagarbus elgesys nebuvo laikomas pagrindiniu tyrimo objektu, tačiau jis išryškėjo tyrimo eigoje. Abiem atvejais darbuotojams buvo paskirtos drausminės poveikio priemonės. Vienas pranešimas gautas pranešimu kanalu, t. y. į Pasitikėjimo liniją.

3.2.12. Bendrovės viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašo nuostatų įgyvendinimo ir pažeidimų rezultatai

Turimais duomenimis Bendrovėje yra 36 darbuotojai, kurie tarpusavyje yra susiję giminystės ryšiais, t. y. sutuoktiniai, vaikai-tėvai ir sutuoktinių giminaičiai. 2023 m. pradžioje tokių darbuotojų buvo 34. Pažymėtina, kad Bendrovės situacija turi įtakos bendro susisiekimo sektoriaus vidurkio pablogėjimui, todėl vertinant Susisiekimo ministerijos požiūriu, ši situacija yra blogėjanti. Palyginimui – 2024 m. sausio 1 d. duomenimis Bendrovėje giminystės ryšiais buvo susiję 12,29% darbuotojų, tuo tarpu Susisiekimo ministerijoje tuo pačiu laikotarpiu – 1,14% darbuotojų.

Nepotizmas Bendrovėje, t. y. susietumas giminystės ryšiais yra sąlygotas kelių veiksmų:

➤ Giminystės ryšiai tarp didžiosios dalies Bendrovės darbuotojų susidarė dėl santuokos sudarymo, todėl manytina, kad Bendrovės atsakingi asmenys neturi įgaliojimų drausti darbuotojams, susipažinusiems Bendrovėje, kurti šeimas.

➤ Bendrovės veiklos specifika:

- Pažymėtina, kad Bendrovė yra vienintelė tokio pobūdžio įmonė Lietuvoje, teikianti oro navigacijos paslaugas, todėl yra didelė tikimybė, kad darbuotojų vaikai pasekė savo tėvų pėdomis įgydami išsilavinimą aviacijos srityje, todėl jų galimybės įsidarbinti kitoje įmonėje yra ribotos.

- Bendrovėje taip pat dirba buvę bendramoksliai, kurie studijavo kartu universitete ir įgijo išsilavinimą aviacijos srityje, tos pačios ar kitos specializacijos.

Pastebėtina, kad nepotizmo atvejai Bendrovėje gali turėti neigiamos įtakos Bendrovės teikiamų paslaugų kokybei, o taip pat pastebimos tokios galimos rizikos: darbuotojas gali būti šališkas ir pasinaudojęs einamomis pareigomis priimti palankius sprendimus sau artimo žmogaus atžvilgiu, mažėja darbo santykių kokybė, sudaromos prielaidos formuoti nepasitikėjimu grįstiems santykiams tarp darbuotojų, formuojama neigiama Bendrovės kultūra ir atmosfera, mažėja pasitikėjimas Bendrove tikint, kad darbo vieta Bendrovėje yra gaunama tik turint giminystės ryšių.

Siekiant sumažinti nepotizmo sklaidą yra imamasi tokių priemonių:

- Įdarbinimo procese yra vertinama ar atrinkti kandidatai yra susiję giminystės ryšiais su esamais Bendrovės darbuotojais bei koks būtų jų tarpusavio pavaldumas;

- Vertinama, kad giminystės ryšiais susiję darbuotojai nebūtų tarpusavyje susieti pavaldumo ryšiais ir nepriimtų sprendimų, susijusių su savo giminėmis;

- Korupcijos rizikų mažinimo plane yra numatyta priemonė atsakingai skirti skrydžių vadovų vertintojus nesudarant sąlygų vertinti asmenų, kurie tarpusavyje yra susiję artimais ryšiais;

- Bendrovėje yra patvirtintas Viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašas, kuriame numatytos nusišalinimo nuo sprendimų priėmimo procedūros iškilus interesų konfliktui.

- Bendrovės darbuotojai yra skatinami pranešti apie galimus interesų konfliktus už korupcijos prevenciją atsakingiems asmenims arba anonimiškai per pranešimų kanalą „Pasitikėjimo linija“.

Kaip ir kiekvienais metais, darbuotojams 2024 m. sausio 5 d. buvo išsiųstas priminimas peržiūrėti pataisyti savo privačių interesų deklaracijas iki 2024 m. sausio 26 d. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo nustatyta, kad du darbuotojai nebuvo deklaravę privačių interesų. Ši neatitikimą jie deklaravo po jiems pateikto priminimo.

3.2.13. Pranešimų apie įgyvendinamos Antikorupcinės politikos nuostatų ir antikorupcinės vadybos sistemos reikalavimų pažeidimus – gauti 7 pranešimai dėl galimų pažeidimų. Plačiau apie tai **3.4 punkte**;

3.2.14. Korupcijos tyrimų ir su jais susijusių veiksmų rezultatai. Apie tai plačiau **3.5 punkte**;

3.2.15. Tyrimų dėl Bendrovės darbuotojų padarytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų - 0.

3.2.16. Reikalavimų, susijusių su darbuotojų elgesiu, pažeidimų rezultatai – 0 pažeidimų.

3.3. Audity rezultatai

➤ 2024 m. kovo 27-28 d. CERSIST S. R. L. audito grupė – auditorius Massimiliano Pasqualini ir stebėtojas Olegas Zakabuninas atliko Bendrovės antikorupcinės vadybos sistemos priežiūros auditą pagal ISO 37001:2016 standarto (toliau – Standartas) reikalavimus. Audito metu, kuris vyksta kas 3 metus, tikrinama kiekviena veiklos sritis, o kiekvienais metais atliekamas priežiūros auditas, kurio metu vertinama kaip Bendrovės procesai atitinka Standarto reikalavimus. 2024 m. patikrinimai vyko Palangoje ir Bendrovės buveinėje Vilniuje. 2024-04-16 auditoriai pateikė atlikto [audito ataskaitą Nr. 4-341](#) Audito metu nebuvo nustatyta trūkumų ir nepateikta jokių rekomendacijų dėl AVS efektyvumo gerinimo.

➤ 2024 m. liepos 10 d. – 2024 m. rugsėjo 12 d. Bendrovės Vidaus audito tarnyba atliko Korupcijos rizikos valdymo vidaus auditą, kurio metu buvo pateiktos 6 rekomendacijos (įgyvendintos) ([VA-Vidaus audito](#)

[ataskaita \(2.3 E-4, VA-4\)](#)). Šio audito rezultatai buvo pateikti Susiekimo ministerijos atsakingiems darbuotojams.

3.4. Pranešimai apie korupciją

2024 m. Bendrovėje iš viso gauti 7 pranešimai, t. y. 2 pranešimais mažiau nei 2023 metais:

- 1) Pranešimų kanalais (Pasitikėjimo linija) gautos informacijos apie galimus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus skaičius, vnt. – 7 pranešimai, visi jie išnagrinėti;
- 2) pranešimų kanalais gautos informacijos apie galimus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, pagal kuriuos buvo atlikti tyrimai, skaičius – 4. Likusieji 3 pranešimai buvo perduoti nagrinėti kitam padaliniiui pagal kompetenciją;
- 3) pranešimų kanalais gautų pranešimų, atitinkančių Pranešėjo apsaugos įstatymo reikalavimus, skaičius – 0;
- 4) pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičius – 0.

Gauti pranešimai susiję su:

- neteisingu skrydžių vadovų darbo laiko žymėjimu (1 pranešimas) – pasitvirtino, nustatyta klaida;
- viešaisiais pirkimais (2 to paties pobūdžio pranešimai) – šie pranešimai susiję su derybų būdo pagrįstumo pasirinkimu. Šis klausimas nenagrinėtas, nes vertinimą atliko Viešųjų pirkimų tarnyba. Pateiktos rekomendacijos siekiant ateityje išvengti panašių nesusipratimų.
- padalinio vadovo spaudimu darbuotojams ir nepagarbiu elgesiu (1 pranešimas). Dėl šio pranešimo buvo sudaryta tyrimo komisija.
- vidinės atrankos (2) – dėl etato sukūrimo konkrečiam asmeniui. Pateiktas išaiškinimas dėl etato steigimo, vėliau šis pranešimas perduotas nagrinėti Bendrovės darbuotojų saugos ir sveikatos komitetui.
- su priekabiavimu (1) – pranešimas perduotas Bendrovės darbuotojų saugos ir sveikatos komitetui.

3.5. Tyrimai

Tyrimų, susijusių su korupcinio pobūdžio pranešimais, nebuvo atlikta atsižvelgiant į jų pobūdį. Visi 2024 metais gauti pranešimai buvo nagrinėjami ir vertinami aiškinantis tokio elgesio tikrumą ir priežastis. Buvo atliktas vienas tyrimas dėl galimo vadovo spaudimo atliekant darbo funkcijas.

3.6. Bendrovei kylančios korupcijos rizikos pobūdžiu ir mastu.

2024 m. didžiausią susirūpinimą kėlė klausimai, susiję su viešųjų pirkimų organizavimu ir personalo valdymu. Pagrindinės rizikos į kurias siūloma atkreipti dėmesį siekiant išvengti jų pasikartojimo ateityje:

- Kolektyvinės sutarties 51 punkto pažeidimas, kuomet darbuotojui neišdirbusiam atitinkamo metų skaičiaus yra pritaikomos Kolektyvinės sutarties 51 punkto nuostatos ir taikomos naudos, kurios jam nepriklauso, pvz., išmokami atitinkamo dydžio atostoginiai.
- Techninėse specifikacijose nėra aiškiai apibrėžiamas prekių ar paslaugų poreikis, taip paliekant vietos interpretacijai dėl ko atsiranda poreikis papildomų funkcionalumų diegimui, kuris nėra apibrėžtas sutarties sąlygose. Kaip pavyzdys, vykdomi pakeitimai (angl. Change request ir pan.), kurie nėra tinkamai įforminti nors pirkimo sumos siekia tūkstančius eurų.
- Kaip ir 2023 metais, 2024 metais vis dar aktualūs atvejai, kai buvo netinkamai vykdomas sutarčių valdymas ir už sutarties vykdymą atsakingas darbuotojas neužtikrino, kad darbų, paslaugų ir prekių perdavimas ir priėmimas vyktų pagal sutartį ir, kad atitiktų techninėje specifikacijoje numatytus reikalavimus. Šiuo atveju sąskaitos faktūros ir priėmimo perdavimo aktai yra pasirašomi, nors paslaugos ar prekės neatitinka techninės specifikacijos reikalavimų, t. y. prieš priimant prekes ar paslaugas neįsitikinta, kad jos atitinka sutartinius įsipareigojimus. Dažnu atveju taip būna dėl poreikio kuo skubiau užbaigti projektą ar pirkimą. Atkreiptinas dėmesys, kad kiekvienas viešųjų pirkimų proceso dalyvis turi būti atsakingas už tinkamą pirkimo užbaigimą užtikrinant sutartinių įsipareigojimų laikymąsi.

➤ Ydinga praktika, kai su tiekėju tariamasi suteikti papildomas paslaugas (kurių poreikis atsirado jau po sutarties įsigaliojimo), neįeinančias į sutarties apimtį, dėl ko atsiranda papildomi apmokėjimai viršijantys sutarties kainą.

4. Korupcijos rizikos mažinimui taikytų veiksmų rezultatyvumas.

Įdiegus Antikorupcinę vadybos sistemą kiekvienais metais ne rečiau kaip kartą per metus yra atliekamas Bendrovės korupcijos rizikos vertinimas, pervertinamos ankščiau identifikuotos ir nustatomos naujos rizikos:

Rizikos laipsnis	2021 m. identifikuotos rizikos	2022 m. identifikuotos rizikos	2023 m. identifikuotos rizikos	2024 m. identifikuotos rizikos
Labai didelis	5	2	1	0
Didelis	4	4	1	1
Vidutinis	18	14	11	14
Mažas	17	28	29	30
Labai mažas	3	12	17	16
Viso	47	60	59	61

Atlikus rizikos vertinimą mažos ir labai mažos rizikos į korupcijos rizikų registrą ir korupcijos rizikų mažinimo planą įtrauktos nebuvo, nes jos buvo laikomos priimtiniomis. Lyginant su 2023 metais padaugėjo 2 rizikomis.

Rizikos, kurios 2023 metais įvertintos kaip labai mažos ir mažos išaugo iki vidutinės rizikos po gautų pranešimų ar tam tikrų įvykių. Dėl padalinio vadovo galimai neteisėtų veiksmų buvusi labai maža rizika (*Tiesioginio vadovo neteisėti veiksmai, siekiant paveikti darbuotojo sprendimą*) tapo vidutine rizika kaip ir *Netinkamas prekių, paslaugų, darbų poreikio nustatymas, esant susitarimui su tiekėju*.

Pažymėtina, kad 2024 metais kai kurios rizikos iš labai didelės ir vidutinės tapo atitinkamai vidutine ir maža rizikomis. Rizikų lygis sumažėjo atsižvelgiant į tai, kad buvo atlikti vidaus teisės aktų, t. y. Pirkimo proceso aprašo pakeitimai, o taip tai, kad per pastaruosius keletą metų nebuvo gauta pranešimų ar indikacijų dėl nustatytos rizikos.

Parengtas Bendrovės Korupcijos rizikų mažinimo planas, pagal kurį kiekvienai nepriimtinei ar toleruotinai rizikai, parinkus veiksmus (būdą) su ja (rizikos prisiėmimas arba rizikos mažinimas), parenkami veiksmai ir priemonės rizikoms suvaldyti, numatomi jų veiksmingumo vertinimo kriterijai, įgyvendinimo terminai bei paskirti už šių priemonių įgyvendinimą atsakingi darbuotojai.

5. AVS funkcionavimui skirtų išteklių adekvatumas

AVS valdymui ir palaikymui skirti optimalūs ištekliai. Nedidelių finansinių išteklių gali prireikti korupcijos prevenciją vykdančių darbuotojų, Vidaus audito tarnybos darbuotojų, viešuosius pirkimus vykdančių darbuotojų bei už viešųjų ir privačių interesų derinimo įgalios darbuotojos kvalifikacijos palaikymui, nes, pagal ISO 37001 standartą ir antikorupcinės vadybos sistemą sudarančių teisės aktų reikalavimus, šių sričių darbuotojams reikalingas didesnis korupcijos prevencijos mokymų skaičius. Didesniu iššūkiu gali tapti pasikeitęs teisinis reglamentavimas dėl visų darbuotojų mokymų, skirtingu periodiškumu, nors pirmenybė bus teikiama nemokamoms, valstybės institucijų sukurtoms mokymosi platformoms.

6. Darbuotojų ir kitų suinteresuotųjų šalių pasiūlymai, pastabos dėl AVS

Vidaus audito tarnybos rekomendacijos išdėstytos jos teikiamose ataskaitose. Kitų rekomendacijų ar pastabų negauta.

7. Darbuotojų antikorupcinio sąmoningumo ugdymas ir mokymas (galimi proceso trūkumai, pažymėtina geroji praktika, rekomendacijos).

2024 m. Bendrovėje buvo organizuoti antikorupciniai mokymai naujai priimtiems darbuotojams, juose dalyvavo 26 darbuotojai. 2024 m. lyginant su 2023 m. buvo priimta 9 naujais darbuotojais daugiau.

Darbuotojų antikorupcinis sąmoningumas buvo didinamas organizuojant jiems korupcijos prevencijos mokymus per Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos e. mokymo platformą. Iš viso mokymus išklauė testą išlaikė 291 darbuotojas. Darbuotojai išklauė mokymus tema „Interesų konfliktai“.

Bendrovės darbuotojai atsakingi už korupcijos prevenciją kėlė kvalifikaciją korupcijos prevencijos, personalo patikimumo užtikrinimo, tarptautinio papirkinėjimo, nepotizmo, privačių interesų deklaravimo srityse Lietuvoje vykdomuose mokymuose, seminaruose. 2024 m. Bendrovės darbuotojai, atsakingi už korupcijos prevenciją Bendrovėje, dalyvavo: Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos organizuotose mokymuose (iš viso 1 mokymai), nuolat dalyvaujama „Skaidrumo akademija“ organizuojamuose renginiuose (iš viso sudalyvauta 7 renginiuose), Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos organizuotame renginyje (iš viso – 1 renginys). Išklauyti mokymai šiomis temomis: „Nacionalinė antikorupcinė sistema“, „Tarptautinis papirkinėjimas“.

8. AVS gerinimo galimybės

1. Atsižvelgiant į tai, kad po atlikto Darbuotojų premijavimo už dalyvavimą strateginėse iniciatyvose tvarkos aprašo antikorupcinis vertinimo (2024-07-01 pažymoje Nr. 10-1535 „Antikorupcinis vidaus teisės akto vertinimas“) nebuvo imtasi veiksmų dėl vidaus teisės akto tobulinimo, todėl siūlytina nesivadovauti šio teisės akto nuostatomis iki jo pakeitimo.

2. Siekiant sumažinti nepotizmo pasekmes Bendrovėje siūloma vidiniuose teisės aktuose įtvirtinti nuostatą, kad nebūtų formuojamos pamainos, kuriose dirbtų giminystės ryšiais susiję darbuotojai.

3. Užtikrinti tinkamą sutarčių valdymą, atsižvelgiant į 3.6 punktą.